

~~FAUST~~ Erik

ÚŽASNÁ ZEMĚPLOCHA
TERRY PRATCHETT

Erik
~~FAUST~~

Prostřední ul. 13
PSEUDOPOLIS
stoké pláně
zeměplocha
Na zádech velké
A' Tuin
Galaxie
Vesmír
Ještě větší vesmír

Copyright © 1990 by Terry Pratchett
Translation © 1996 Jan Kantrek
Cover art copyright © 1990 by Josh Kirby

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není
dovoleno použít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat
a šířit bez souhlasu nakladatele.

ISBN 978-80-7197-512-0

Smrťovy včely jsou velké a černé, bzučí pochmurným basem a svůj med ukládají do pláství z vosku bílého jako oltářní svíce. Jejich med je temný jako noc, hustý jako hřích a sladký jako sirup.

Je dobře známo, že bílou barvu dostaneme smícháním osmi základních barev. Ale i černá barva vzniká z osmi barev, tentokrát temných, alespoň tak se to jeví všem, kdo je dokáže rozpoznat. Smrťovy úly tedy stály v černé trávě, v černé zahradě, pod černě kvetoucími prastarými stromy, na kterých nakonec dozrají jablka, která... řekněme si to takhle... pravděpodobně nebudou červená.

Tráva byla kraťoučká. Kosa, která to měla na svědomí, stála opřena o vrásčitý kmen nedalekého stromu. Smrť právě zkoumal své včely a velice opatrně kostnatými prsty pozvedal jednotlivé plástve.

Kolem kroužilo a bzučelo několik včel. Jako všichni včelaři i Smrť měl na hlavě kuklu. Ne že by na něm bylo do čeho bodnout, ale mohlo by se stát, že by mu včela vletěla do lebky a bzučela tam tak dlouho, až by ho rozbolela hlava.

A jak tak nakláněl plástev k šedému světlu svého malého světa umístěného mimo realitu, ucítil slaboučký otřes. V úlu zabzučelo několik včel a ze stromu upadl list. Zahradou proletěl slabý náznak chladného vánku, a to bylo naprosto nemožné, protože vzduch ve Smrťově zemi je vždycky vlhý a nehybný.

Smrť měl dojem, že odněkud z veliké dálky zaslechl něco jako zvuk pádících nohou a hlas, který říkal – ne – hlas, který si

myslel *doprdeledoprdeledoprdele, já asi umřu, já umřu, umřu!*

Smrt je jedním z nejstarších tvorů ve vesmíru, se zvyky a způsobem myšlení, které obyčejný smrtelník vůbec nechápe, ale protože je současně dobrý včelař, než nějak zareagoval, opatrně vrátil plástev na její místo a zavřel úl.

Prošel černou zahradou k domu, sundal si kuklu, opatrně vysvobodil několik včel, které se zatoulaly do prázdné temnoty jeho lebeční klenby, a vrátil se do své pracovny. Právě když si sedal za stůl, ucítil další závan větru, který navíc tiše zazvonil v řadách přesýpacích hodin na policích a na okamžik zpomalil kyvadlo obrovských hodin, jež dole v hale dělily čas na menší, lépe stravitelné kousky.

Smrt si povzdechl a zaostřil pohled.

Neexistuje místo, kam by se Smrt nedostal, nezáleží na tom, jak je to místo daleko nebo nebezpečné. Pravdu řečeno, čím je to místo nebezpečnější, tím pravděpodobnější je, že už vás tam bude čekat.

Ted' upřel pohled mlhami času a prostoru.

OH, řekl. TO JE ON?

V Ankh-Morporku, za normálních podmínek nejdivočejším, nejnebezpečnějším a nejpřeplněnějším měště Zeměplochy, vládlo žhnoucí odpoledne pozdního léta. Sluneční šípy dokázaly to, co se v historii nepodařilo nespočetným obléhatelům ani několika občanským válkám, natož sebepřísnějším zákonům. Způsobily, že se v celém měště rozhostil mír.

Psi s vyplazenými jazyky leželi v rozpáleném stínu. Řeka Ankh, o které se ostatně nikdy nedalo říci, že by byla třpytná, se pomalu plazila svým korytem, jako by z ní vedro vysálo veškerý elán. Ulice byly prázdné a rozpálené jako cihlářská pec.

Ankh-Morpork nikdy nedobyl žádný nepřítel. Abychom si rozuměli, technicky ano, a to často, a město přivítalo barbary rozhazující plnými hrstmi, ale ta divoká cháska pravidelně po několika dnech s úžasem zjistila, že jejich koně už jim nepatří,

a během několika měsíců se z nich stala jen další menšinová národnostní skupina s vlastními graffiti a obchůdky specializovaných potravin.

Vedro však dobylo město a hradby je nezastavily. Leželo nad roztřesenými ulicemi jako neviditelný závoj. Pod rozpálenou sluneční letlampou byli vrazi příliš unavení, než aby zabýjeli. Ze zlodějů se stávali dočasní poctivci. V břečťanem pokryté pevnosti Neviditelné univerzity, první a jediné vysoké škole magie, polehávali její členové se špičatými klobouky staženými do čela. Dokonce i masačky byly natolik zlenivělé, že přestaly narážet do okenních skel. Město trávilo siestu a očekávalo západ slunce a s ním krátkou, sametově teplou noc.

Jediný knihovník si opravdu užíval chládek. Současně při tom visel a spokojeně se pohupoval.

Podařilo se mu to, protože si moudře zavěsil několik lan a kruhů v jednom z podzemních depozitů knihovny Neviditelné univerzity – v tom, kde se uchovávaly – hm, erotické* knihy. V nádržích plných drceného ledu. Knihovník zasněně visel ve studeném vzduchu nad nimi.

Všechny magické knihy žijí svým vlastním životem. Některé z těch opravdu silných prostě nestačí jen připoutat řetězem k regálu. Musíte je přitlouct hřebíky nebo vložit mezi kovové desky. Nebo, jako v případě svazků tantristického sexu, potopit do velmi studené vody, protože jinak by mohly vzplanout a sežehnout si své výjimečně nenápadité přebaly.

Knihovník se pohupoval sem a tam v chládku nad nádržemi a poklidně dřímал.

Pak se odnikud ozvaly kroky, přeběhly místnost se zvukem, který se zadíral až do duše, a zmizely za zdí. Provázel je vzdálený hlas, který jako by křičel *óbožeóbožeóbože, už je to TADY, každou chvíli UMŘU.*

* Pozn. autora: *Skutečně erotické, nikoli jen lechtivé. Je rozdíl v tom, když někdo používá peříčko, nebo celé kuře.*

Knihovník se s leknutím probudil, pustil se a dopadl do několika pídí vlažné vody, což bylo všechno, co stálo mezi *Radostmi z tantrického sexu s průvodními ilustracemi pro pokročilé studenty* (napsala Dáma) a samovolným vznícením.

Kdyby byl knihovník člověk, špatně by to s ním dopadlo. Naštěstí byl knihovník orangutan. Byl by samozřejmě zázrak, kdyby se při tom nadměrném množství volné magie v knihovně nestala občas nějaká nehoda, a byla to právě jedna z těch nehod, která proměnila knihovníka v lidoopa. Lidí, kteří opustili lidskou rasu a zůstali přitom naživu, nebylo mnoho a knihovník tvrději vzdoroval všem pokusům vrátit ho do původní podoby. Protože však byl jediný knihovník ve vesmíru, který dokázal zvedat knihy nohama, univerzita mu nedělala žádné potíže.

To ovšem také znamenalo, že jeho představa vzrušující společnice opačného pohlaví teď vypadala tak trochu jako hrouda másla v plyšovém pytli, nahozená na spleť starých vodovodních trubek, a proto z celé nehody vyvázl s drobnými popáleninami, silnou bolestí hlavy a velmi nejistým pocitem vůči nakládaným okurkám, který se ovšem už v době odpolední svačiny ustálil.

Zatím nahoře v knihovně užasle vrzaly kožené hřbety a šustily pergamenové stránky knih, když neviditelný běžec proběhl přímo napříč regály a zmizel, přesněji řečeno zmizel ještě doko-naleji...

Ankh-Morpork se postupně probíral z klidu. Něco neviditelného, něco, co ječelo ze všech sil, probíhalo celým městem, každou uličkou a zákoutím a za sebou zanechávalo zkázu a zmar. V patách onoho zjevení docházelo k prapodivným změnám.

Věstkyně na ulici Mazaných řemeslníků slyšela kroky, které mířily napříč její ložnicí, a pak zjistila, že její křišťálová koule se změnila v malou skleněnou kuličku, ve které byl domeček. Když se kuličkou zatřásl, začalo uvnitř sněžit.

V tichém koutku hostince U zašitého bubnu, kde se sešly dobrodružky Herena – Hennovlasá Babina, Rudá Šáron a Dio-

me – Čarodějka noci, na kus dívčích tlachů a partičku kanasty, se všechny nalité nápoje ve sklenicích změnilly v malé žluté slony.

„To ti mágové na univerzitě,“ omlouval se barman, který spěšně vyměňoval sklenice. „To by se jim nemělo trpět.“

Z hodin se vysypala půlnoc.

Mágovská rada si protřela oči a její členové na sebe upřeli kalné zraky. Jeden každý cítil, že něco takového by se nemělo dovolovat, tím spíš, že tentokrát to nebyli oni, kdo to dovozoval.

Arcikancléř Břízolit Šprudlák nakonec potlačil zívnutí, narovnal se ve svém křesle a pokusil se na sebe vzít vzhled magické důstojnosti. Věděl o sobě, že není na místo arcikancléře ten pravý. Abychom řekli pravdu, ani o to místo zvlášť nestál. Bylo mu devadesát osm a tohoto pozhnaného věku docílil především díky tomu, že v životě pro nikoho nepředstavoval překážku ani obtíž. Doufal, že podzim svého života stráví v klidu, prací na svém sedmidílném pojednání *O některých méně známých aspektech Kuských deštných rituálů*, což byl dokonalý předmět akademického studia už proto, že zmíněné rituály na přivolávání deště fungovaly jen na Ku a tento kontinent zmizel v hlubinách oceánu už před několika tisíci lety.*

Potíž byla v tom, že v posledních letech se délka života zvolených arcikancléřů výrazně zkrátila a přirozená touha většiny mágů po tomto postavení ustoupila zvláštní, ušlechtilé skromnosti, která je nutná zůstat v pozadí. Jednoho dne prostě přišel do Velké síně a zjistil, že mu všichni s uctivým výrazem říkají „magnificence“. Trvalo mu několik dnů, než přišel na to, proč.

Bolela ho hlava. Cítil, že si měl jít lehnout přinejmenším už před týdnem. Bylo však jasné, že musí něco říci.

* Pozn. autora: *Kontinentu Ku trvalo třicet let, než zmizel ve vlnách. Jeho obyvatelé strávili většinu času ucpáváním. Do historie se jeho zmizení zapsalo jako nejtravnější přírodní katastrofa.*

„Gentleman –“ začal.

„Oook.“

„Omlouvám se. Tak tedy, gentlemani a op–“

„Oook!“

„Chtěl jsem samozřejmě říci lidoopi –“

„Oook.“

Arcikanclář chvíli otvíral a zavíral ústa jako ryba a pokoušel se uspořádat si znovu rozeběhlé myšlenky. Knihovník byl člen školské rady ex officio. Nikde se totiž nepodařilo najít jakýkoliv údaj o tom, že orangutani jejími členy být nesmějí, i když podobný údaj hledalo mnoho lidí, a velmi pečlivě.

„Něco tady straší,“ začal nakonec přímo. „Pravděpodobně nějaký duch. Ale to by měla být záležitost pro zvonek, zařikávací knihu a pár svíček.“

Kvestor univerzity si povzdchl. „To už jsme zkoušeli, pane arcikancléři.“

Arcikanclář se k němu naklonil.

„Hé?“

„Povídám, že už jsme to zkoušeli, arcikancléři,“ řekl kvestor hlasitě a směřoval hlas do starcova ucha. „Hned po obědě, vzpomínáte? Použili jsme k tomu Hrbokaličovu knihu *Jména mravenců* a zvonili jsme na Starého Toma*.“

„To jsme udělali? Vážně? A zabralo to, co?“

„Ne, arcikancléři.“

„Hé?“

„Nikdy předtím jsme přece s duchy žádné potíže neměli,“ řekl jeden z nejstarších přednášejících mágů. „Mágové prostě po smrti nestraší.“

Arcikanclář se snažil najít alespoň drobeček naděje.

* Pozn. autora: *Starý Tom byl popraskaný bronzový zvon ve Zvoničnické věži univerzity. Srdce zvonu upadlo nedlouho potom, kdy byl na věž umístěn, ale dodnes se z něj každou hodinu nese neobyčejné zvučné ticho.*

„Možná že by se to dalo vysvětlit nějakým přirozeným způsobem,“ řekl. „Třeba je to bublání nějakého podzemního pramene. Pohyb zemské kůry. Nebo možná něco v potrubí. To občas dokáže vydávat velmi zvláštní zvuky, to mi věřte, zvlášť když má vítr ten správný směr.“

Opřel se a po obličeji se mu rozhostil zářivý úsměv.

Zbytek rady si vyměnil pohledy.

„Potrubí nikdy nevydávají zvuk běžících nohou, arcikancléři,“ odpověděl kvestor unaveně.

„Pokud někdo nenechá kapat kohoutek,“ prohlásil nejstarší přednášející.

Kvestor na něj vrhl nevrlý pohled. Když ta neviditelná sténající věc proběhla jeho bytem, byl právě ve vaně. Nebyl to zážitek, který by toužil prožít podruhé.

Arcikancléf na něj spokojeně kývl. „Takže tím je to vyřízeno,“ řekl a usnul.

Kvestor ho chvilku zadumaně pozoroval. Pak starému mágovi stáhl klobouk a opatrně mu ho podložil pod hlavu.

„Takže?“ zeptal se unaveným hlasem. „Má někdo nějaký návrh?“

Knihovník pozvedl ruku.

„Oook,“ řekl.

„Ano, to je skvělé, starý brachu,“ přikývl kvestor mírně prezíravě. „Ještě někdo?“

Orangutan ho upřeně pozoroval, zatímco všichni ostatní přítomní vrtěli hlavami.

„Jsou to otřesy v samotné podstatě reality,“ prohlásil nejstarší přednášející. „To vám říkám já.“

„A co bychom s tím mohli dělat?“

„Zeptejte se mě znovu, třeba mě napodruhé něco napadne. Pokud bychom ovšem nechtěli zkusit starý –“

„Oh, ne,“ otrásl se kvestor. „To vůbec nevyslovuj. Moc tě prosím. Je to příliš nebezpečné –“

Jeho slova byla uřata strašlivým jekem, který začal na vzdá-

leném konci místnosti a s postupně se měnící intenzitou, která by udělala čest každé vzorové ukázce Dopplerova jevu, a za doprovodu mnoha pádících nohou proletěl podél stolu. Mágové uskakovali za třeskotu židlí padajících na všechny strany.

Plameny svíček se protáhly do dlouhých tenkých jazýčků oktarínového světla, které nakonec zhasly docela.

V místnosti se rozhostilo ticho toho zvláštního druhu, jaké můžete slyšet téměř po každém velmi nepříjemném zvuku.

Kvestor řekl: „Tak dobrá. Vzdávám se. *Provedeme* obřad AškEnte.“

Je to nejpochemnější rituál, jaký jen může osm mágů provést. Jeho výsledkem je přivolání Smrtě, který přirozeně zná všechno a ví, co se všude děje.

Samozřejmě o jeho provedení se velmi přemýšlí a dochází k němu velmi váhavě, protože služebně nejvýše postavení mágové bývají současně i nejstarší a raději by na sebe zbytečně Smrtěovu pozornost nepřivolávali.

Obřad začal o půlnoci ve Velké síni univerzity za doprovodu vůně kadidla, lesku stříbrných svícňů, runových nápisů a magických kruhů, z čehož ani jedno nebylo nezbytné, ale mágové se tak cítili lépe. Magie proudila, zaklínadla byla zaklínána a samotné přivolání bylo provedeno.

Mágové upírali oči do magického osmiúhelníku, který zůstával prázdný. Po nějaké době se postavy v temných róbách, tvořící víceméně pravidelný kruh, začaly šeptem dohadovat.

„Něco jsme museli udělat špatně.“

„Oook.“

„Možná že On je někde mimo dosah.“

„Nebo má příliš mnoho práce.“

„Co kdybychom toho nechali a šli si zase lehnout?“

MOHL BYCH VĚDĚT, NA KOHO JEŠTĚ ČEKÁME?

Kvestor se pomalu otočil po hlasu k postavě, která stála přímo vedle něj. Oděv mágů jste poznali snadno – jejich róby byly